

WELKOM **W**IERDEN

Voorlopig en indicatief
zoekgebied en uitgangspunten

voorgenomen beleid windenergie

GEMEENTE **W**IERDEN

Inhoudsopgave:

Voorlopig en indicatief zoekgebied en uitgangspunten
voorgenomen beleid windenergie

1	Samenvatting	3
1.1	Uitgangspunten voorlopig en indicatief zoekgebied	3
1.2	Uitgangspunten buiten het voorlopige en indicatieve zoekgebied	4
1.3	Algemene uitgangspunten	4
2	Inleiding	4
2.1	Waarom uitgangspunten voorgenomen beleid windenergie	5
2.2	Reikwijdte uitgangspunten voorgenomen beleid windenergie	5
2.3	Netcongestie en efficiency	5
2.4	Onderzoeken impact windturbines	6
3	Hoeveel elektriciteit moeten we opwekken om in onze behoefte te voorzien in de gemeente Wierden?	7
3.1	Opgave 2030	7
3.2	Opwek 2022	7
3.3	Verhouding windenergie en zonne-energie	7
3.4	RES-opgave	8
3.5	Voorlopig zoekgebied	8
4	Regionale en Landelijke kaders (RES Twente, Provincie Overijssel (PPE), Landelijk)	9
4.1	RES Twente	9
4.2	Provincie Overijssel	10
	Algemeen	10
	Windladder	10
	Volgens deze voorkeurskaart is de gemeente Wierden bijna geheel als voorkeursgebied bestempeld.	11
	Provinciaal Programma Energie	11
4.3	Landelijke kaders	11
	Wind	11
	Gedragscode	11
	Zoekgebied	12
5	Mogelijke kaders windenergie om in het nog te volgen participatieproces te behandelen	12
5.1	Wat willen we bereiken met gemeentelijke kaders?	12
5.2	Waarover gaan we aanvullende kaders opstellen?	12
5.3	Project- versus beleidsparticipatie	12
5.4	Participatie	12
5.5	Rolneming vanuit de gemeente tijdens beleidsparticipatie	13
5.6	Wie hanteren we als belanghebbenden?	13
5.7	Nader uit te werken beleidsthema's	14
	Opstellingen	14
	Financiën	14
	Zeggenschap	14
	Inpassingskaders	15

1. Samenvatting

De gemeente Wierden wil ruimte geven voor de realisatie van grootschalige duurzame energieproductie in de periode 2023 tot en met in eerste instantie 2030 en daaropvolgend 2050. Deze ruimte zat tot op heden vooral op de realisatie van grootschalige zonopwekking. De provincie Overijssel heeft echter onlangs aan de gemeente Wierden laten weten dat de afgesproken 1,5 TW binnen de Regionale Energie Strategie Twente (RES Twente) met de huidige Twentse boden niet gehaald wordt.

Om vanuit haar provinciale overkoepelende rol de afspraken vanuit het Nationaal Programma Regionale Energie Strategie (NPRES) na te leven, heeft de provincie zich genoodzaakt gevoeld het bod wat de gemeente Wierden heeft gedaan met zonopwekking niet te kunnen handhaven. Het streven naar 60% windenergie van de 1,5 TW voor de regio Twente dient gezamenlijk te worden ingevuld. Waarbij ieder initiatief voor windenergie bij ontbreken van gemeentelijke zoekgebieden en kaders op provinciaal beleid wordt getoetst. Dit heeft een behoorlijk impact op de gemeente Wierden, het RES bod 1.0 en de afspraken in het coalitieprogramma.

Om tijdig in te kunnen spelen op deze ontwikkelingen, zonder vastgestelde zoekgebieden en beleid, is een eerste aanzet gedaan voor een voorlopig en indicatief zoekgebied. Dit zoekgebied vindt zijn oorsprong in 2019 vanuit de eerste technische verkenning vanuit de RES Twente. Omdat het een zoekgebied betreft en niet de realisatie van een windturbine, vindt geen inspraak of participatie plaats. Het zoekgebied is als voorlopig en indicatief bestempeld omdat landelijk beleid en normering nog in ontwikkeling is.

Daarnaast zijn vooruitlopend op een nog te starten participatieproces, de voorlopige uitgangspunten voor nieuw te ontwikkelen windbeleid opgesteld. Onderstaande uitgangspunten zijn hier het resultaat van (samengevat).

Na vaststelling in de gemeenteraad wordt een participatieproces gestart over het nieuw te ontwikkelen windbeleid. Het participatieplan dient hiervoor nog te worden opgesteld. De uitgangspunten zijn een vertrekpunt voor het beleidsparticipatieproces.

1.1 Uitgangspunten voorlopig en indicatief zoekgebied

- De streefproductie in 2030 wordt voorgesteld op te hogen van 56 GWh naar 84 GWh aan grootschalige duurzame elektriciteit t.o.v. het elektriciteitsgebruik van 2019.
- Windturbines worden op verantwoorde wijze ingepast in de omgeving en dragen bij aan de gebiedsopgaven zoals verduurzaming landbouw en de opgaven op het gebied van natuur, water en klimaat. Daarvoor hanteren we lokale normen die de gemeente Wierden opstelt voor wat betreft afstand en geluid in afwachting van de landelijke normen die nog moeten volgen.
- De bewoners en grondeigenaren worden nauw betrokken bij de ontwikkeling en realisatie.
- In de gemeente Wierden stellen we als eis dat er minimaal 75% lokaal eigendom nagestreefd moet worden. Daarnaast geldt de inspanningsplicht voor 100% lokaal eigendom. De gemeente Wierden zal in eerste instantie zelf de regie nemen en middels een verkenning naar een eigen gemeentelijk energiebedrijf toewerken naar 100% lokaal eigendom.
- De inwoners, omwonenden en grondeigenaren in en rondom een zoekgebied worden, als een wind initiatief gerealiseerd wordt, op passende wijze gecompenseerd voor derving van inkomsten en verandering van leefomgeving.
- Alle inwoners van de gemeente Wierden krijgen de gelegenheid om financieel te participeren.
- Verkend wordt of middels een gemeenschappelijk energiefonds een financiële bijdrage kan worden ontvangen als sprake is van een energiecrisis en oplopende energiearmoede.

1.2 Uitgangspunten buiten het voorlopige en indicatieve zoekgebied

- Grote windturbines zijn niet toegestaan, waarbij alle windturbines met een ashoogte vanaf 15 meter onder deze definitie vallen.

1.3 Algemene uitgangspunten

- De gemeentelijke leidraden over participatie en inspraak worden gevolgd bij de invulling en vaststellen van de definitieve kaders.
- Energieprojecten worden volgens de doelstellingen en afspraken uit de Regionale Energie Strategie Twente Overijssel (RES) gerealiseerd.
- Initiatiefnemers volgen de landelijke wet- en regelgeving en regionale afspraken, beleidsregels, handreikingen en wegwijzers.

2. Inleiding

De gemeente Wierden wil in 2030 56 GWh aan duurzame elektriciteit opwekken. Om dat te bereiken is een bod gedaan in de RES Twente 1.0 om onze opgave te realiseren door zon-opwekking. Grootschalige windturbines zijn en waren hierbij uitgesloten, conform coalitieprogramma's 2018-2022 en 2022-2026. Echter door enerzijds provinciale druk over de invulling en het behalen van het regionale RES Twente bod en het door gemeenten niet nakomen van gemaakte afspraken uit de RES Twente 1.0, is door de provincie aangekondigd dat grootschalige windopwekking niet meer uitgesloten kan blijven op basis van de eerder gedane boden. Anderzijds is de provincie het bevoegd gezag voor windmoleninitiatieven boven de 5MW. Zij zijn verplicht, vanuit de Energiewet, aanvragen die bij hun binnenkomen in behandeling te nemen.

Als we als gemeente geen keuzes maken en kaders stellen, moet de provincie bij ontbreken zoekgebieden en beleid, deze aanvragen toetsen aan provinciaal beleid. De provincie heeft de uitgangspunten van de RES 1.0 opgenomen in het provinciaal ruimtelijk beleid. Dat zou kunnen betekenen dat aanvragen voor windturbines door de provincie via een Provinciaal Inpassingsplan/Projectbesluit alsnog toegestaan moeten worden op Wierdens grondgebied. Om te voorkomen dat er windturbines gerealiseerd worden in gebieden waar we dat als gemeente ruimtelijk niet wenselijk vinden en dat hierbij onvoldoende randvoorwaarden gehanteerd worden, o.a. over lokaal eigendom en lusten & lasten lokaal, kiezen we ervoor alsnog zelf de keuzes te maken.

Het uitgangspunt vanuit het Coalitieprogramma en de Toekomstvisie "geen grootschalige windenergie" is hiermee dus achterhaald.

Het ontwikkelen, bouwen en exploiteren van windturbines is vaak aan private partijen, waarbij de lokale gemeenschap in elk geval mede-eigendom moet kunnen verwerven. De gemeente Wierden wil echter zelf met

partners de verkenning naar een eigen energiebedrijf starten waar windenergie onder kan gaan vallen.

De gemeente Wierden wil voorkomen dat eventuele ontwikkelaars voorcontracten met grondeigenaren sluiten die niet voldoen aan de vereisten die de gemeente wil gaan stellen aan zaken als mede-eigendom, delen van grondopbrengsten in het plangebied, het voeren van een omgevingsdialoog, het bijdragen aan het gebiedsfonds, etcetera.

2.1 Waarom uitgangspunten voorgenomen beleid windenergie

De gemeente vindt het essentieel dat we de belangen van onze inwoners zo goed mogelijk kunnen behartigen. Als het hiervoor nodig is om alsnog zoekgebieden voor mogelijke windturbines aan te wijzen en bijbehorende kaders op te stellen, dan zijn we daartoe onder bepaalde voorwaarden bereid. Onder andere dat we samen met de samenleving in en rondom een potentieel zoekgebied aanvullende beleidskaders opstellen voor windenergie.

Door het vaststellen van zoekgebieden houden we zelf grip en regie op waar eventuele windturbines in onze gemeente, onder strikte voorwaarden, mogen komen. Hiermee voorkomen we dat initiatiefnemers de provincie, als bevoegd gezag voor grootschalige windenergie, verzoeken vergunning te verlenen voor windturbines in bijna geheel Wierden. Bij de vaststelling van de zoekgebieden wordt allereerst rekening gehouden met de afstand tot de bebouwde kom/ kernen en de afstand tot woningen. Hier zijn geen vaste normen voor en is afhankelijk van hoogte en type windturbine. De normen werken met geluidsbelasting op een gebouw c.q. woning, met een norm voor dag en een strengere norm voor de nacht. Uitgangspunten bij een wind initiatief zullen ten allen tijde de op dat moment geldende afstandsnormen en geluidsnormen betreffen. Deze normen zijn voortdurend onderhevig aan veranderingen en zullen om die reden hier niet specifiek benoemd worden.

Naast het vaststellen van een zoekgebied hebben we nog enkele andere 'middelen'

om grip en regie te houden op dit vraagstuk. Enerzijds door te verkennen of het ontwikkelen van een gemeentelijk energiebedrijf mogelijk is en anderzijds door strikte randvoorwaarden ten aanzien van mede-eigenaarschap en financiële participatie én vergoeding als voorwaarden bij ontwikkeling van windenergie vast te stellen. Passend in het motto van het college: "Als er dan toch windenergie gaat komen, dan doen we het zelf".

Het huidige RES Twente bod voor de gemeente Wierden voor 2030 is 56 GWh (50% van het elektriciteitsgebruik van 2019) en kan met de toevoeging van wind maximaal worden verhoogd naar 84 GWh (75% van het elektriciteitsgebruik t.o.v. 2019). Hiermee dient voorkomen te worden dat de regionale opgave volledig of buiten proportioneel invulling krijgt binnen de gemeente Wierden en daarmee de lasten onevenredig regionaal verdeeld worden.

2.2 Reikwijdte uitgangspunten voorgenomen beleid windenergie

Grootschalige duurzame energieproductie heeft impact op de fysieke ruimte en zijn bewoners. Windturbines zijn bijvoorbeeld duidelijk zichtbaar in de wijde omgeving. Het doel van dit kader is een eerste stap naar een zorgvuldige en afgewogen realisatie van windturbines. Negatieve effecten worden met dit kader zoveel mogelijk beperkt of voorkomen. Deze uitgangspunten gaan niet over kleinschalige opwek via kleine erf/ windturbines. Hiervoor dient na de pilot fase van de eerste erfmolten, hoger dan de nu toegestane 15 meter ashoogte, een onderdeel te worden van het nieuwe windbeleid.

2.3 Netcongestie en efficiency

In de provincie Overijssel is net als vele andere provincies aangekondigd dat het netwerk op teruglevering overbelast is. Op de afname kant speelt dit op moment van schrijven nog niet, maar wordt dit wel op relatief korte termijn verwacht. Windenergie wordt door zowel de provincie (Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat, PMIEK) als de netbeheerders gezien als kans voor het efficiënter benutten

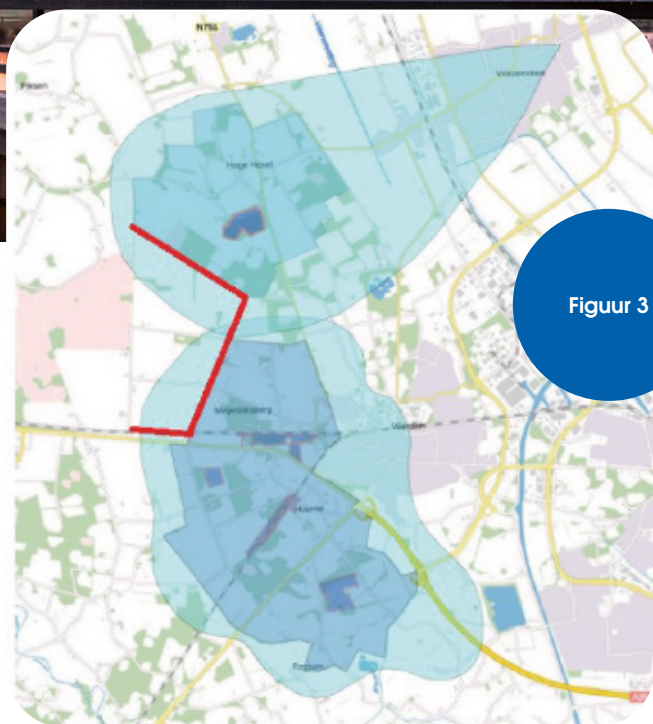

van de bestaande capaciteit (cable pooling, het inzetten van één kabel voor verschillende duurzame opwek). Op dit moment frustreert de netcongestie wel de realisatie van onze doelen voor 2030. Met de inzet van windenergie verandert dit hoogstwaarschijnlijk niet, maar wordt dus efficiënter gebruik gemaakt van de beschikbare ruimte op het net en daarmee de maatschappelijke kosten lager gehouden.

2.4 Onderzoeken impact windturbines

Aangekondigd is dat medio 2023 de nieuwe algemene omgevingsregels voor windturbines klaar zijn, mede n.a.v. het RIVM onderzoek. Dit naar aanleiding van de gestelde kamervragen hierover aan minister Rob Jetten. Daarnaast is de eerste stap naar nieuwe landelijke windturbinebepalingen de planMER, die als alles naar wens verloopt in Q1 2024 klaar is. Dit document zal de meest actuele kennis over gezondheidseffecten en andere effecten

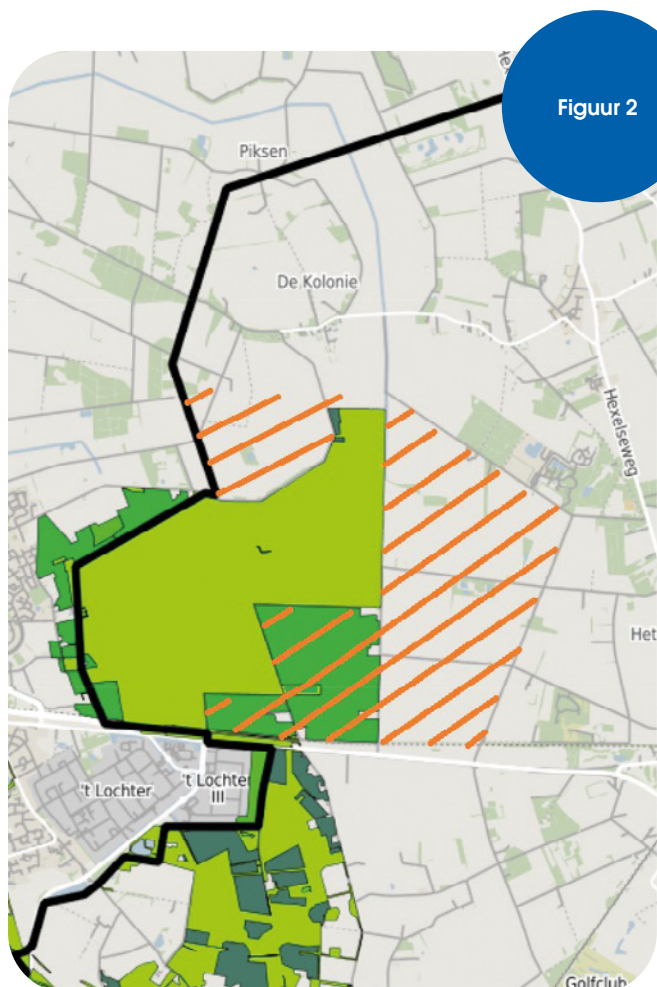
bevatten. Het gemeentelijke verzoek om de laatste inzichten op gebied van wind af te wachten voor het opstellen en vaststellen van zoekgebieden en bijbehorende kaders zijn niet gehonoreerd door de provincie. De provincie is hierbij van mening dat er continue onderzoeken zullen zijn en het aanwijzen van mogelijk geschikte gebieden daardoor nooit zal kunnen. De provincie verwijst naar de projectMER die ten allen tijde bij een initiatief wordt gedaan. In de projectMER zullen altijd de laatste inzichten worden meegenomen op gebied van gezondheid, afstands- en geluidsnormen.

dus opgeknijpt worden in 33,6 GWh/ 142,8 TJ
 aan windenergie (60%) en 22,4 GWh/ 95.2 TJ
 aan zonne-energie (40%). De huidige productie
 is 100% ingezet op zonne-energie. Hiermee ligt
 de gemeente Wierden niet in lijn met het RES-
 streven.

3.4. RES-opgave

Bij het vaststellen van de RES-Twente 1.0 heeft
 de gemeente Wierden consequent aangeven
 56 GWh in 2030 aan duurzame elektriciteit
 grootschalig te produceren. Zoals aangeven is
 dit middels opwek zonne-energie ingevuld.

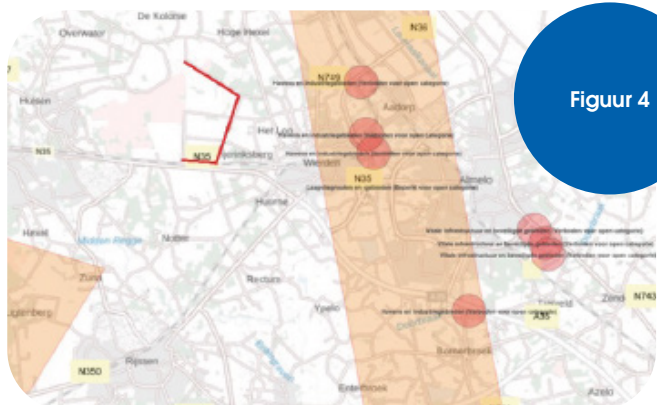

3.5. Voorlopig zoekgebied

De gemeente Wierden focust niet alleen op het
 halen van het RES-doel in 2030, maar uiteraard
 op de gehele opgave in 2050. Om een goede
 stap richting de doelstelling van 2030 te maken,
 is onderzocht wat ruimtelijk/fysiek/ technisch
 haalbaar is in de gemeente Wierden en
 vertaald naar één zoekgebied (ca. 580 ha.). Zie
 onderstaand gearceerd zoekgebied "Wierdense
 veld" (figuur 2):

Dit zoekgebied is o.a. tot stand gekomen
 op basis van de technische verkenning
 vanuit de RES Twente uit 2019 ([https://
 Technische-analyse-zoekgebieden-RES](https://Technische-analyse-zoekgebieden-RES)) in
 de Redeneerlijn grootschalige concentratie
 staan de gehanteerde criteria voor de
 locatiekeuzes en aangevuld met de
 informatie uit het provinciale Fundament 2022
 ([Fundament omgevingsvisie 2022-313 vdt-1.
 pdf](https://Fundament-omgevingsvisie-2022-313-vdt-1.pdf)). Hierbij is gekeken naar landschappelijke
 waarden, bevolkingsdichtheid, nabijheid
 van bedrijventerreinen, grote infrastructurele
 onderbrekingen, de afstanden tot de bebouwde
 kom van de kernen, waterwingebieden (het
 zoekgebied bevindt zich in een intrekgebied (zie
 figuur 3, lichtblauw), waar geen beperkingen

voor windenergie gelden) en de laagvliegroues (zie figuur 4).

Er is specifiek voor dit zoekgebied gekozen om de volgende redenen:

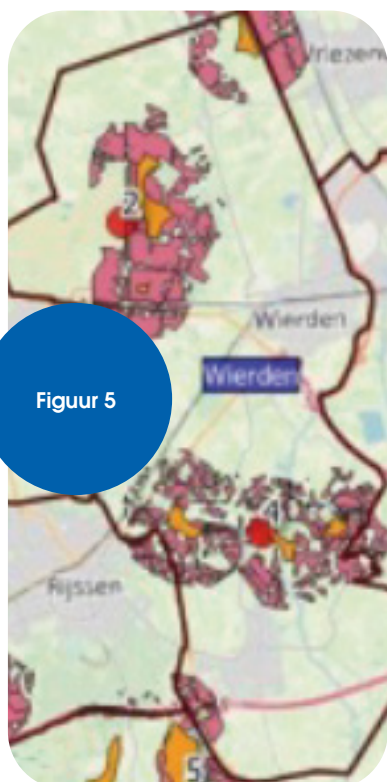
- afstand tot de kernen is voldoende groot;
- de grootte van het zoekgebied (580 hectare);
- de nabijheid van infrastructurele werken, de N35 en de spoorlijn;
- dun bevolkt gebied;
- het open karakter van het gebied;
- systeemefficiëntie voordelen;
- het is een door ruilverkaveling ontstaan gebied met beperkte cultuurhistorische waarde;
- de nabijheid van het bedrijventerrein Het Lochter voor eventuele afname elektriciteit;

- de aanwezigheid van een 380 KV verbinding;
- de aanwezigheid van hoogspanningsmasten.

Er is niet gekozen voor andere zoekgebieden (zie figuur 5) uit de technische studie om de volgende redenen:

- afstand tot de kernen is beperkt;
- grotendeels grondgebied van buurgemeenten;
- kleinschalig, historisch cultuurlandschap in het gebied Rectum Ypelo en Notter
- de aanwezigheid van de laagvliegroue van defensie;

Daarbij is gekeken welke opgave verhoudingsgewijs passend is om de opgave te halen in 2030. Op basis hiervan wordt een streefopgave vastgesteld van 84 GWh/ 357 TJ (75% van het elektriciteitsgebruik van 2019). De daadwerkelijke hoeveelheid en concrete planning wordt de komende tijd nader uitgewerkt. Gemotiveerd kan worden afgeweken van deze opgave en planning. In het zoekgebied Wierdense veld gaan we ervan uit dat er circa 28 GWh aan duurzame energie middels wind wordt geproduceerd. Het uitgangspunt hierbij is dat het aantal windturbines in verhouding moet staan tot het gebied en de landschappelijk draagkracht hiervan.

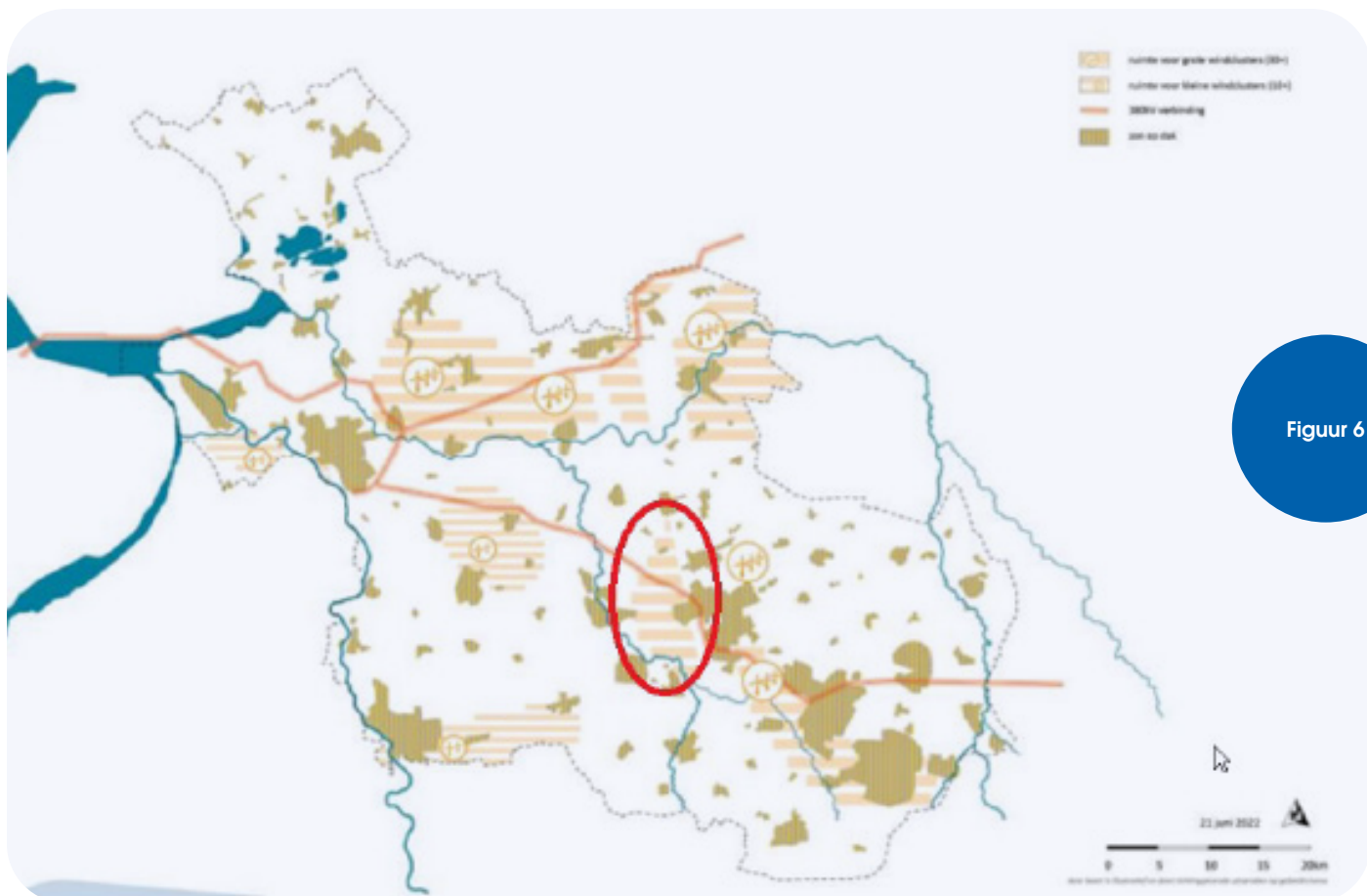

4. Regionale en Landelijke kaders (RES Twente, Provincie Overijssel (PPE), Landelijk)

4.1 RES Twente

In de RES Twente 1.0. zijn diverse doelen en afspraken vastgesteld. Voor het ruimtelijke kader van de gemeente Wierden zijn de onderstaande afspraken van belang, waarbij de het Wierdense bod 56 GWh bedraagt. Er kan worden geconcludeerd dat we volgens de afspraken werken. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de RES 1.0.

- Elke gemeente zet zich in om haar 'RES-bod' voor 2030 te realiseren. Waarbij elke gemeente haar eigen werkwijze en tempo bepaald.
- Gemeenten stemmen grote energieprojecten met elkaar af en werken subregionaal samen.
- Iedere gemeente wijst voor 1 juli 2023 zoekgebieden voor

Figuur 6

- grootschalige energieproductie aan.
- Iedere gemeente zorgt dat inwoners betrokken worden bij de energieplannen en biedt gelegenheid voor participatie. Voorwaarde is minimaal 50% lokaal eigendom.
- Uitkomsten van de onderzoeken RIVM en de PlanMER, die medio 2023 verwacht worden, dienen als onderbouwing voor de RES 2.0.

4.2 Provincie Overijssel

De provincie Overijssel heeft het document "Overijssel voor Elkaar!" in 2022 vastgesteld. Dit 'Fundament' vormt de basis voor de nieuwe Omgevingsvisie van Overijssel. In deze visie wordt een toekomstbeeld en het beleid beschreven om een aantal grote opgaven aan te pakken, zoals klimaatverandering, stikstofproblematiek, en de woningbouwopgave. Het fundament is dus voorgenomen beleid. De aanpak voor windenergie is verankerd in de Omgevingsverordening door de actualisatie van de huidige Omgevingsverordening. Belangrijke passages over grootschalige duurzame energieproductie zijn hieronder samengevat.

Algemeen

Hoeveel en hoe in Overijssel duurzame energie wordt opgewekt, staat beschreven in de RES. De energieprojecten worden zoveel mogelijk gecombineerd met opgaven. Voor het bepalen waar het opwekken van windenergie en zonne-energie (op dak en op land) wordt toestaan, wordt gebruik gemaakt van een 'windladder' en een 'zonneladder'. In dit document zal de nadruk liggen op windenergie.

Windladder

De provinciale voorkeur gaat uit naar grootschalige opwekking van windenergie op weloverwogen plekken, passend in het landschap en in de buurt van de gebruikers en het bestaande netwerk (trede 1 en 2). Trede 3 van de windladder biedt de mogelijkheid voor een klein aantal windturbines of een solitaire windmolen, verspreid over de gemeente. Om te zorgen dat gebieden ruimtelijk gezien optimaal worden benut, wordt binnen de voorkeursgebieden voor grootschalige clustering geprobeerd een optimale invulling te geven aan het gebied. Dit houdt in dat projecten die kleiner zijn dan de ruimtelijke potentie

zo vormgegeven worden, dat toekomstige projecten niet belemmerd worden. Figuur 6 geeft de provinciale voorkeursgebieden voor windmolencusters weer. In het verdere RES-proces worden de gebieden nader uitgewerkt. In de provinciale omgevingsvisie zal de uitkomst van het RES-proces worden opgenomen. Dat betekent dat de locaties op deze kaart nog kunnen veranderen. Naast gebieden voor windenergie zijn op de kaart ook de locaties voor zon op dak (groene arceringen) en de 380 kV verbindingen (rode lijnen) aangegeven (zie figuur 6).

Volgens deze voorkeurskaart is de gemeente Wierden bijna geheel als voorkeursgebied bestempeld.

Provinciaal Programma Energie

Het Provinciaal Programma Energiestrategie (PPE) is een vastgesteld instrument van Gedeputeerde Staten om de provinciale ambities uit de Regionale Energiestrategie (RES) te realiseren. De provincie Overijssel twijfelt aan het halen van de afgesproken ambitie, vooral op windenergie. Het programma is een uitwerking van de kaders die door Provinciale Staten zijn/ worden vastgesteld in de Omgevingsvisie en -verordening. Het beschrijft het provinciaal belang als bevoegd gezag voor windprojecten 5-100 MW, de provinciale ambitie als partner van de RES, de verschillende rollen en instrumenten en hoe zij die graag inzetten. Zo is het provinciale windbeleid herijkt in lijn met afspraken in RES 1.0. De provincie heeft een coördinerende en afstemmende rol bij grensoverschrijdende regionale samenwerking. De PPE bevat ook een afwegingskader wanneer van de provinciale bevoegdheden gebruik wordt gemaakt. De provincie geeft aan dat in eerste instantie getoetst wordt of gemeenten zoekgebieden vaststellen inclusief ruimte voor windenergie. De gemeente Wierden voldoet voor 1 juli 2023 aan die voorwaarde waardoor de provincie niet voornemens is de regie ten aanzien van windenergie over te nemen. Indien een gemeente zelf bevoegd gezag wil blijven, dan is de provincie bereid om dit over te dragen (op het moment van vergunningsaanvraag).

4.3 Landelijke kaders

Wind

Windturbines produceren geluid. In het besluit 'Wijziging milieuregels windturbines' is hiervoor een norm vastgesteld: "Om geluidshinder te voorkomen mag een windmolen niet te dicht bij huizen staan. Een windmolen mag gemiddeld niet meer dan 47 decibel geluid maken. 's Nachts mag dit niet meer dan gemiddeld 41 decibel zijn. Hiervoor worden metingen op gevels van woningen in de buurt verricht."

Op landelijk niveau liggen de geluidsnormen onder een vergrootglas. Vooral de afstand tot woningen is onderwerp van discussie. De nieuwe normen om overlast en hinder te beperken zijn nog niet bekend, maar de verwachting is dat meer maatwerk wordt toegestaan. Een windmolen met een lage geluidsproductie mag bijvoorbeeld dicht bij woningen worden gezet. Er wordt bovendien meer rekening gehouden met de verminderde geluidsproductie bij clusters van windturbines.

Daarnaast zijn er landelijke normen tegen slagschaduw. In de buurt van een windmolen kan een (bewegende) schaduw ontstaan. Dit wordt slagschaduw genoemd en kan hinder veroorzaken als de molen te dicht bij een huis staat. Vooral bij een laagstaande zon is dit een probleem. De schaduw wordt dan langer, en bereikt ook huizen die verder weg staan. Voor het maximaal aantal 'slagschaduwdagen' is een maximale norm vastgesteld.

Gedragscode

Een brede coalitie van wind-, bewoners-, natuur- en milieuorganisaties heeft de richtlijnen vernieuwd voor het plaatsen van windturbines op het land. Dit staat in de Gedragscode Acceptatie & Participatie Windenergie op Land. Uitgangspunt van de gedragscode is om alle belanghebbenden in een zo vroeg mogelijk stadium te betrekken in de planvorming, zodat zij volwaardig kunnen meepraten over onder meer zichtbare veranderingen in het landschap en hun participatie. De gedragscode helpt om op zorgvuldige manier te betrekken die belang heeft, alle belangen af te wegen en samen tot oplossingen te komen.

Zoekgebied

In het zoekgebied “Wierdense veld” liggen de woningen relatief breed verspreid over het gehele gebied. Daarnaast zijn er, hoogspanningsleidingen, de spoorlijn en infrastructurele onderbrekingen. Op basis van de huidige normen is er (beperkte) vrije ruimte voor windturbines. Dit kan worden vergroot door bijvoorbeeld maatwerkafspraken. Uiteraard wordt rekening gehouden met de landelijk ontwikkelingen van de nieuwe regels voor windturbines. Wat betreft slagschaduw zijn in de regio diverse voorbeelden van strengere normen ten opzichte van de landelijk norm, bijvoorbeeld minder hinderdagen en kortere hinderperioden. In eventuele gebiedsprocessen kunnen hierover met de bewoners nadere afspraken worden gemaakt. De landelijke gedragscode vormt ook de basis voor de nog te starten gebiedsprocessen. Tijdens de gebiedsprocessen dient de code aan de orde te komen en wordt deze nader uitgewerkt.

5. Mogelijke kaders windenergie om in het nog te volgen participatieproces te behandelen

5.1 Wat willen we bereiken met gemeentelijke kaders?

Windenergie levert een regionale bijdrage aan de verduurzaming van de energievoorziening. We hebben windenergie nodig om onze klimaatdoelstellingen te behalen. Initiatieven voor windenergie roepen echter ook veel vragen op; onder meer over geluid, slagschaduw en uitzicht. De inpassing van windenergie dient te gebeuren op een verantwoorde manier, met oog voor natuur, landschap, leefbaarheid en het eerlijk verdelen van lusten en lasten. Het uitgangspunt is dat wij als gemeente regie willen houden. Echter de vraag: hoe mogen windturbines in onze gemeente ontwikkeld worden, is er één die nader ingevuld dient te worden.

We hebben onszelf als primair uitgangspunt gesteld: “We houden regie op én zijn het bevoegd gezag voor windturbine(s) binnen onze gemeente”. Op deze manier kunnen we de belangen van de inwoners het beste behartigen. We hebben hierin een ‘zorgplicht’ naar inwoners, het gebied en de gezamenlijke (ruimtelijke) opgaves. Deze plicht komen we na door duidelijke beleidskaders grootschalige windenergie op te gaan stellen.

5.2 Waarover gaan we aanvullende kaders opstellen?

NIET over de: OF-vraag en WAAR-vraag. De gemeenteraad wordt voorgelegd om een zoekgebied vast te stellen, waar windenergie in Wierden onder voorwaarden mogelijk is. Binnen dit grotere gebied zijn, op basis van het technisch haalbaarheidsonderzoek van RES Twente uit 2019 en de informatie volgend uit het Fundament 2022, locaties die meer en minder kansrijk zijn voor de ontwikkeling van windenergie. Eventuele voorkeuren en/of nadelen van de specifieke locaties binnen dit zoekgebied kunnen wel ter bespreking meegenomen worden.

WEL over de: HOE-vraag, o.a.:

- Opstellingen (cluster, lijn, losse bakens).
- Financiën.
- Zeggenschap over o.a. projectinpassing en financiën.
- Inpassingskaders.
- Onderwerpen en proces van projectparticipatie.
- Samenhang met andere opgaven – koppelkansen.

5.3 Project- versus beleidsparticipatie

Het is van belang om bij participatie en het bepalen van de gewenste route en activiteiten grofweg twee vormen van participatie uit elkaar te houden. Dit omdat beide vormen een andere aanvliegroute en doel hebben. We maken onderscheid tussen:

- Beleids(proces)participatie en
- Projectparticipatie.

5.4 Participatie

Op dit moment bevinden we ons in het proces

om te komen tot beleidsparticipatie bij het op- en vaststellen van wind beleid. De wijze waarop we dit willen vormgeven dient nog nader uitgewerkt te worden in een plan. Projectparticipatie is pas aan de orde wanneer een initiatief wordt ingediend binnen het vastgestelde zoekgebied.

5.5 Rolneming vanuit de gemeente tijdens beleidsparticipatie

De gemeente heeft een regierol tijdens de beleidsparticipatie met de betrokken stakeholders.

Tijdens dit proces nemen zowel het college van B&W als de gemeenteraad haar bestuurlijke rol in. Deze rollen bestaan uit vooraf kaders meegeven aan het te doorlopen participatieproces, een controlerende rol gedurende de beleidsparticipatie en een besluitvormende rol, zodra de keuzes en kaders vastgesteld moeten worden.

Vanuit de ambtelijke organisatie van de gemeente kunnen verschillende rollen ingenomen worden.

5.6 Wie hanteren we als belanghebbenden?

Het uitgangspunt is in principe iedereen die rechtstreeks feitelijke gevolgen ondervindt of

kan vinden van de toegestane c.q. toekomstige activiteiten. Het gaat dus om personen en/of groepen van personen waarbij sprake is van 'gevolgen van enige betekenis'. Voor specifiek windturbines c.q. ontwikkelingen rondom windenergie, heeft de Raad van State in 2019 bepaald dat dit personen en/of groepen van personen zijn binnen een afstand van 10 keer de tiphoogte van de voor de belanghebbende dichtstbijzijnde mogelijke windturbine (gemeten vanaf de voet van de windturbine). Factoren als afstand, zicht, planologische uitstraling en milieugevolgen zijn hierbij vaak gebruikte factoren.

Tijdens het nog te starten participatieproces om te komen tot kaders voor windbeleid wordt minimaal een afstand van 10x de tiphoogte van de beoogde windturbine aangehouden. Bijvoorbeeld bij een tiphoogte van 240 meter geldt een minimale afstand van 2400 meter. Dit geldt als zone waarin iemand als belanghebbende aangeduid wordt. Echter wordt bij aanvang van dit project participatietraject nader afgestemd of dit een wenselijke afbakening is of dat er nog stakeholders aan toegevoegd moeten worden. Dit binnen redelijkheid en toepasbaarheid.

5.7 Nader uit te werken beleidsthema's

Na vaststellen van het zoekgebied starten we met een traject beleidsparticipatie om te komen tot aanvullende, gemeentelijke kaders ten aanzien van windenergie. Hieronder geven we de thema's die op moment van schrijven als minimaal worden geacht.

Opstellingen

Uitgangspunt hierbij is de provinciale windladder. De windladder is gebaseerd op het huidige provinciale beleid en de uitgangspunten voor windenergie uit de Regionale Energiestrategieën van Twente en West Overijssel. In de windladder is de bestaande voorkeursvolgorde van windopstellingen zichtbaar. De schets laat zien hoe deze voorkeur zich ruimtelijk kan vertalen. De kaart is een technische uitwerking op wat planologisch mogelijk is.

Voor de gemeente Wierden geldt dat er ruimte gezien wordt voor trede 2 of 3. Trede 1 is niet wenselijk vanuit de gemeente Wierden (figuur 8).

Financiën

Een van de pijlers in de gemeente Wierden is een goede samenwerking tussen inwoners, bedrijven en overheid. De uitwerking hiervan vereist onder meer een eerlijke verdeling van de lusten en de lasten van de energietransitie. De energietransitie is namelijk een gezamenlijk opgave. Iedereen moet daaraan bijdragen en kunnen meedoen. De gemeente hecht daarbij grote waarde aan lokaal zeggenschap en een breed draagvlak.

Een van de manieren om draagvlak te realiseren is financiële participatie. Inwoners geven tijdens diverse afstemmingen en enquêtes aan dat het belangrijk is dat naast de lasten ook de lusten zoveel mogelijk lokaal moeten blijven. Door de financiële participatie van een project ervaren omwonenden minder hinder daarvan, omdat zijzelf daar direct bij betrokken zijn en daarvan profiteren. Daarmee heeft financiële participatie het voordeel dat de potentiële hinderlijkheid voor de omgeving van milieueffecten door een project afneemt. Als gevolg daarvan draagt financiële participatie bij aan de

aanvaarbaarheid van een wind- of zonnepark. Voor initiatiefnemers gelden daarom kaders voor financiële participatie.

Zeggenschap

Lokaal eigendom gaat over eigenaarschap, zeggenschap en economisch en democratische toegang tot projecten. Met de bedoeling om de lokale omgeving de mogelijkheid te bieden om zeggenschap te hebben over een opgave c.q. project. Dit geldt voor zowel de ontwikkeling, inpassingsbepalingen (denk o.a. aan landschappelijke inpassing) van projecten

als voor de revenuen en investeringen die voortkomen uit de projecten. Door de omgeving zeggenschap te geven, kan er binnen het project ook een eerlijke verdeling van lusten en lasten worden afgesproken. Uit diverse studies én praktijkvoorbeelden blijkt dat dit positief bijdraagt aan meer maatschappelijke acceptatie. Dit conform de uitgangspunten zoals opgenomen in de Handreiking Lokaal Eigendom RES Twente van januari 2022.

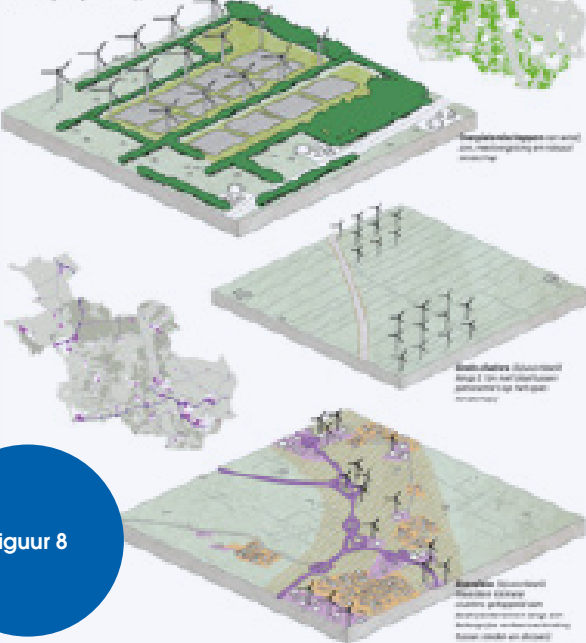
Lokaal eigendom betekent dat inwoners en ondernemers collectief (geheel of gedeeltelijk) eigenaar zijn van de installatie van een windproject, meestal in de vorm van een energie- of dorpscoöperatie, agrarisch samenwerkingsverband en zeggenschap hebben over (de ontwikkeling van) het project, inclusief (een deel van) de opbrengsten. Eigenaarschap houdt dus ook in dat het burgercollectief een financieel risico loopt.

In de gemeente Wierden stellen we als eis dat er 100% lokaal eigendom nagestreefd moet

Windladder provincie Overijssel op basis bestaand beleid

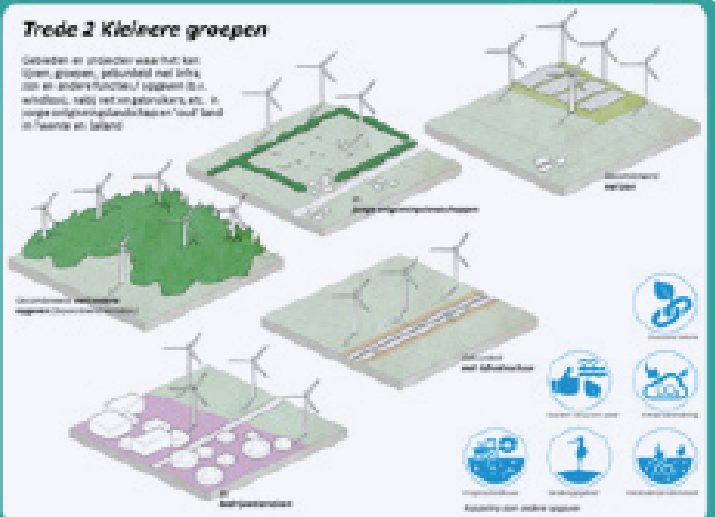
Trede 1 Grote Clusters

gebieden en projecten met gemeenschappelijke
Grote clusters en Energiekustplannen
in hoogspanningsgebieden, voornamelijk
landschappen jonge heide- en
broekbosgebieden

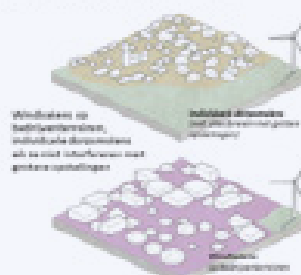

Trede 2 Kleinere groepen

Gebieden en projecten waar het kan
zijn: groepen, gebouwd met infra,
aan en andere functies (opassen bij
windturbines, netten met energielevering, etc. in
jonge ontwikkelingsgebieden 'oude' land
in heide en land)

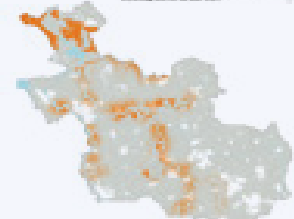

Trede 3 Solitaire molens

Trede 4 Terughoudend met alle type opstellingen

Samen op landbouwgebieden, recreatiegebieden of
natuurlijke gebieden

Figuur 8

worden en dat minimaal 75% moet worden gerealiseerd. Hoe dit vorm te geven wordt in de beleidsparticipatie nader uitgewerkt.

De gemeente Wierden heeft zich tot doel gesteld om een verkenning uit te voeren naar een eigen gemeentelijk energiebedrijf en daarmee 100% lokaal eigendom voor windenergie na te streven. Mocht om welke reden ook dit niet te realiseren zijn, dan zal de gemeente Wierden op zoek gaan naar partners.

Inpassingskaders

Windturbines zijn landschappelijk niet inpasbaar vanwege de grote hoogte van de molen. Daarvoor gelden de reguliere compensatie-instrumenten (Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving).

We willen dat de inpassing in het landschap zorgvuldig gebeurt en dat de impact op natuur, gezondheid en het landschap zo klein mogelijk blijft. De locatiekeuze voor grootschalige opwek en opslag van energie, als onderdeel van het omgevingsbeleid (in het Fundament voor de nieuwe Omgevingsvisie) baseert de provincie

op een aantal leidende principes. Relevant in kader van energie en wind zijn daarbij: zuinig zijn met ruimte (meervoudig ruimtegebruik) en voortbouwen op sterke netwerken (koppelen vraag en aanbod). De volgende ruimtelijke principes staan in de vastgestelde RES1.0 en zijn uitgangspunt bij het aanwijzen van zoekgebieden:

- Koppeling van energievraag en aanbod.
- Ruimtelijke koppelkansen.
- Energieopwekking langs hoofdinfrastructuur.
- Ontzien van waardevolle gebieden, zoals opgenomen in de catalogus gebiedskenmerken Overijssel.
- Clustering in de daarvoor geschikte landschappen, zoals opgenomen in de windladder.